

РЕШЕНИЕ

№ 25207

гр. София, 23.06.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, VI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 29.05.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Евгения Иванова

**ЧЛЕНОВЕ: Пламен Панайотов
Елеонора Попова**

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **3222** по описа за **2026** година докладвано от съдия Елеонора Попова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 285, ал.1, изр. 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ във връзка с чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по касационна жалба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /ГДИН/, чрез процесуален представител, срещу Решение № 43343/31.12.2025г. по адм. дело № 5391/2025г. на Административен съд – София град, първо отделение 35 състав, в частта с която ГДИН е осъдена да заплати на А. А. Б. сумата от 6582лв., обезщетение за претърпени неимуществени вреди в затвора в [населено място] за периодите 24.11.2015г. – 27.08.2021г. и 21.04.2022г. – 21.05.2025г. , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 22.05.2025г., до окончателното изплащане на сумата, като е отхвърлена исковата претенция в останалата част до пълния предявен размер от 30 000 лв. и за периодите 02.05.2015г. – 24.11.2015г., 27.08.2021г. – 30.08.2021г., 01.10.2021г. – 21.04.2022г

Със същото решение е осъдена ГДИН да заплати на Б. 2,19 лв. деловодни разноски, както и ГДИН е осъдена да заплати на процесуалния представител на ищеца адв. Д. М., САК, на основание чл. 286, ал. 3 във вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАДв, сумата от 669,17 лв. деловодни разноски.

С жалбата се иска отмяна на решението в обжалваната част като неправилно и незаконосъобразно, респ. да бъде постановено ново решение, с което да бъде отхвърлена исковата претенция или в условия на евентуалност да бъде намален размера на присъденото обезщетение,

т.к. е необосновано по размер. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Касационна жалба е депозиран и А. А. Б., чрез пълномощник, като иска отмяна на решението, в частта му, с която е отхвърлен предявеният от него иск срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" за обезщетяване на причинени му неимуществени вреди, за разликата над присъдения размер до претендирания такъв. Моли за постановяване на решение, с което да му бъде присъден пълния претендиран размер от 30000 лв. Претендира присъждане на разноски. В писмен отговор на касационна жалба, излага доводи за неоснователност на подадената от ГДИН касационна жалба.

В съдебно заседание касаторът ГДИН, редовно уведомен, се представлява от юр.Д., която поддържа жалбата и оспорва насрещно подадената такава от Б.. Претендира присъждане на разноски.

В съдебно заседание, касаторът Б., се представлява от адв.М., която моли за уважаване на касационната жалба, подадена от ищеца в първоинстанционното производство и моли за присъждане на справедлив размер на обезщетение. Претендира присъждане на разноски п чл.38 от Закона за адвокатурата.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор Ю., застъпва становище за основателност на подадената от ГДИН касационна жалба и неоснователност на подадената от Б.. Административен съд София град, VI касационен състав, след като разгледа поотделно и в съвкупност наведените с жалбите касационни основания, намира за установено следното.

Касационните жалби са предявени от надлежни страни, за които решението е неблагоприятно в обжалваната част, подадени са в срок, поради което са допустими за разглеждане по същество.

Разгледани по същество, същите са неоснователни.

Първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с искова молба, предявена от А. А. Б. срещу ГДИН, за присъждане на обезщетение в общ размер на 30 000 лева, за понесени от ищеца неимуществени вреди от изтърпяването на наказание „лишаване от свобода“ в затвора в [населено място] през периодите 02.05.2015г. – 30.08.2021г. и 01.10.2021г. – 21.05.2025г. В хода на производството съдът е установил, че видно от справка на началника на затвора, ищецът е бил в затвора за периодите 24.11.2015г. – 27.08.2021г. и 21.04.2022г. – 18.02.2026г. /последната дата - очаквано освобождаване/, поради което съдът е обсъждал период за обезщетение 24.11.2015г. – 27.08.2021г. и 21.04.2022г. – 21.05.2025г. Ищецът е основавал своята претенция на наличие на хлебарки и дървеници в килията, като за установяването на този факт, по делото са разпитани свидетели, които са изтърпявали наказанието заедно с ищеца. Съдът е преценил, че наличието на хлебарки и дървеници е безспорно установено със свидетелските показания и че няма насрещни доказателства, които да оспорват показанията. В този смисъл е заключил, че твърдяните от ищеца вреди са настъпили и е приел претенцията за основателна. Установено е нарушение на чл. 3 ЗИНЗС -неосигуряване на нормални битови условия, водещи до извода, че битовите условия в посоченото пенитенциарно заведение за този период създават предпоставки за увреждане на психическото здраве на лишените от свобода, както и за уронване на човешкото им достойнство. Тези неблагоприятни условия, освен пряко водещи до унижително и недостойно отношение към лишените от свобода, водят и до извода за заплахата за здравето им, поради липса на съществени елементарни хигиенни стандарти. При това положение, правилото на чл. 284, ал. 5, във връзка с ал. 1 от ЗИНЗС е налагало да се приеме, че Б. е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в описаните в исковата молба негативни последици.

При така установеното, първоинстанционният съд е приел, че ищецът е претърпял твърдените от него неимуществени вреди, като конкретният размер на следващото се обезщетение, е определил при съблюдаване изискването на чл. 52 ЗЗД, във връзка с § 1 ДР ЗОДОВ и отчитайки периода на

увреждането, характерът и интензитетът на породените страдания и негативни преживявания. Отчетено от съда е вида и степента на нарушенията спрямо общото задължение на ответната администрация по осигуряване на стандартите по чл. 3 от ЗИНЗС и чл. 3 от КПЧ. При определянето на размера на обезщетението съдът е взел предвид и стойностните критерии на обезщетението по Решение от 27.01.2015 г. на ЕСПЧ по делото на Н. и други срещу България, по жалби № 36925/2010 г., № 21487/2012 г., № 72893/2012 г., № 73196/2012 г., № 77718/2012 г. и № 9717/2013 г., Четвърто отделение, председател Инета Зимеле. Установеният по делото престой на ищеца в затвора, по-малко от твърдения, също е взет предвид. Съдът е приел, че обезщетението, което е най-справедливо в този случай да се присъди за неимуществените вреди възлиза на 6 582 лв.

След като прецени наведените в касационните жалби доводи и въз основа на служебната проверка за допустимост и съответствие на решението с материалния закон, в изпълнение изискването на чл. 218 АПК, настоящият касационен състав намира, че обжалваното решение е валидно, допустимо и правилно.

Съдът е изяснил напълно фактическата обстановка по делото, събрал е относимите за правилното решаване на спора доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 3 ЗИНЗС, обсъдил ги е в тяхната взаимна връзка и при съобразяване разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС е направил верни правни изводи, които се споделят от настоящата инстанция.

Съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода или задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения по чл. 3, който в своята ал. 1 предвижда, че тези лица не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод извършване на административна дейност. Според чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

Правилен е изводът на административния съд, изведен от установената по делото фактическа обстановка, че в случая са налице законовите предпоставки, обуславящи частична основателност на предявения иск за претърпени неимуществени вреди, произтичащи от неблагоприятни условия при изтърпяване на наказание лишаване от свобода от ищеца в периодите, предмет на исковата претенция.

Законът забранява осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко и унижително отношение и задължава Държавата да им осигури от една страна, условия за изтърпяване на наложено им наказание, съобразени с уважението към човешкото достойнство, от друга - начинът и методът на изпълнение на наказанието да не ги подлага на страдание или трудности от степен над неизбежното ниво на страдание, присъщо на задържането, и от трета - като се има предвид практическите нужди на задържането, тяхното здравословно и физическо състояние да бъдат адекватно гарантирани. В случая е установено неизпълнение на законови задължения – неосигуряване на нормални битови условия в помещенията, изразяващи се наличие на хлебарки и дървеници, в които ищецът е изтърпявал наказание, в следствие на което са претърпени вреди,

които са пряка и непосредствена последица от неизпълнението.

Неоснователни са доводите на касационния жалбоподател ГД "ИН" за недоказаност на претърпените от ищеца неимуществени вреди. Въз основа на събраните по делото доказателства, при приложението на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС в обжалваното решение е изведен обоснован и логичен извод за характера и степента на въздействието върху ищеца на условията в Затвора [населено място], където е пребивавал ищеца. Тези условия са несъответни на минималните критерии и стандарти на живот. Налице е неизпълнение на вменените на администрацията задължения за създаване на условия за изтърпяване на наказанията, с оглед недопускане неблагоприятно засягане на личността и накърняване на човешкото достойнство. Липсата на установени по делото умишлени действия и бездействия на служители на ответника не водят до неоснователност на предявения иск, при установените условия на живот, които не покриват минималните изисквания, позволяващи съхранение на човешкото достойнство. Установените от доказателствата по делото факти за наличие на посочените насекоми в килията на лишения от свобода, в разрез с предвидените стандарти, възприети от Съвета на Европа и от Съда по правата на човека, несъмнено предпоставят претърпени неимуществени вреди от Б., както правилно е прието в обжалваното решение.

По отношение на доводите, изложени в касационната жалба на А. А. Б. за неправилност на обжалваното решение в частта му, с която е определен размерът на дължимото се обезщетение за причинени неимуществени вреди, настоящата инстанция намира следното:

От установеното по делото фактическо положение, не следва автоматично обезщетяване на причинените неимуществени вреди в парично изражение, възприето за дължимо от този, чиито права са нарушени, съобразно неговото лично, субективно усещане. Естеството и характерът на причиненото страдание съдът следва да прецени не само на база на твърденията на пострадалия за причинена вреда, но и с конкретните факти, от които тя произтича и най-вече обезщетението следва да е съобразено с общите схващания за справедливост, съобразени от съда при приложението на чл. 52 от Закона за задълженията и договорите. В случая изводите на съда за размера на дължимото се обезщетение съответстват на посочените критерии. Правилно са преценени конкретните, обективно съществуващи обстоятелства относими към увреждането, от което се претендират вреди, както и реалното им отражение върху състоянието на ищеца. Несъмнено е негативното въздействие върху Б. на условията, при които е пребивавал в Затвора С.. Преценката на кумулативното въздействие на тези условия в част от исковия период, съобразено с установената по делото обща продължителност и в съответствие с изведената от закона и дължима се справедливост, правилно с обжалваното решение, е определена сумата, с която следва да бъдат възмездени причинените вреди. Освен това, тъй като исквата претенция е предявена единствено поради наличие на дървеници и хлебарки, то същото трябва да бъде съобразено при определяне размера на обезщетението. Това означава, че пълният посочен размер на обезщетения в най-новите решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай, доколкото той касае кумулативен ефект от различни оплаквания при изтърпяване на наказанието, какъвто не е настоящият случай. Във връзка с това при прилагане на чл. 284, ал. 2 ЗИНЗС, съставът на АССГ правилно е приел, че искът трябва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди по справедливост в размер на 6 582 лв., като в останалата част /над този размер/ до общия предявен размер от 30 000 лева искът правилно е отхвърлен като неоснователен и недоказан. Следва да се отбележи, че цитираната практика на АССГ не е обвързваща, а отделно от това и всеки случай се преценява конкретно според тежестта на увредата.

По изложените съображения съдът счита, че при разглеждане на делото първоинстанционният съд не е допуснал съществени нарушения на процесуалните правила, които да налагат отмяната

на решението му на това основание. Решението следва да бъде оставено в сила, а касационните жалби като неоснователни - без уважение.

При този изход на спора разноски на страните по делото не следва да бъдат присъждани.

Мотивиран от горното, Административен съд – София град, VI касационен състав

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 43343/31.12.2025г. по адм. дело № 5391/2025г. на Административен съд – София град, Първо отделение 35 състав.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.